

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOI.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscrisurile nu să dau înapoi. ==

Să ivesc roadele!

Ei ne sapă vadul naționalismului mai departe. Cu putere mai viuă ca noi.

Pe poporul pe care îl încearcă Dumnezeu pe acela îl va ferici.

Poporul românesc ajunsese copt după libertate prin suferințele iobăgiei celei de multe veacuri. Ajunse, într'un firziu, la scuturarea acelor suferințe, și la un grad oarecare de libertate.

Oamenii răi însă nu l'au lăsat a să desvolta și a se putea ridica pe treptele vieții libere până la înălțimile ideale ale libertății. Ba politici veninoși au început a-i lega mai ici un deget, mai colea altul, ca apoi să-i lege mâna toată în firele veninoase ale țăsăturii lor politice, — și ajunsese ca unele părți mai de delaturi ale trupului național, să înceapă a fi de fapt de jumătate amorțit...

Am ajuns a avea părți de trup național, popor bun românesc, din cel mai dela margini, care părea amorțit de tot în cele naționale, prin Sătmar, prin Bihor, prin Săcuime...

Politicii nebuni din Pesta, simțind acestea, au crezut sosit timpul a să apropia cu cușitul și a tăia de tot din trupul nostru național acele părți, spre a și-le băga ca bucături dulci și grase în oala lor be maghiarizare! Și cușitul ce le trebuia l'au comandat la un faur despre care auzise că are putere fermecătoare, și cușitul ce el îl dă, așa taie de nici nu simte cel pe care îl tai că îl tai! Au cerut cușit farmecat la Papa dela Roma și Sfînția Sa li-l'a dat în potroz de Episcopie greco-catolică maghiară, cu care să taie din trupul episcopilor greco-catolice române vre-o 80 de degete, de sale, pe cari să le bage în oala maghiarizării...

Dar Dumnezeu nu le-a ajutat și nu le va ajuta! Părțile de trup național românesc crezute de proștii doctori politici din Pesta, ca amorțite, erau vii și când s'au apropiat ei cu cușitul „farmecat” de ele, au trăsurit toate, s'au mișcat, să zbat, s'au trezit la luptă pentru a-și apăra viața!

Și așa am ajuns azi a vedea aproape o minune în părțile măr-

ginașe românești de prin Sătmar, care s'au ridicat la o luptă de apărare națională foarte dîră și aprinsă, — luptă ce face codrul sălbatec al foilor maghiare să zbiere turbate: *Revoluție!, revoluție!*, și să strige după procurori și gendarmi, cari să sară asupra poporului român sătmărean!

Iacă pe scurte povestea asta care revollă ori-ce suflet românesc:

Guvernul din Pesta nefiind încă hotărît că pe cine să numească de vlădic în capul vlădiciei celei nouă, — a cerut Papei dela Roma să numească deocamdată numai un Locșitor de vlădic, care să ție lucrurile în mână și să înceapă rînduirea Vlădiciei.

Acest Vlădic-locșitor e Papp Antal, care și-a început lucrarea cu aceea, că a trimis circulara de care am mai scris și noi, cătră toate comunele chemate a sta în viitor sub stăpînirea lui, prin care, în limba ungurească, le trimite „aldás și békeség” și le spune că de azi încolo n'au să mai primească cărți archierești dela Orade ori Gherla ori Blaj, ci dela el din Hajdudorog.

Cît erau de blînzi și pe pacinici Românii de prin Sătmar și Bihor până aci, pe atît s'a aprins scîrba în sufletele lor și unii n'au lăsat pe popi nici să le cetească scrisoarea vlădicească, ci așa cu pecețile pe ea să i-o trimită napoi! Alții au rupt hîrtia provocătoare din mâna preotului; alții au trimis-o napoi cu scrisoare răspuns, în care îi spun verde românește în fața noului păstor-lup, că nu voesc să știe nimic de el! Lor bună pace să le dea! Că ei odată cu capu nu să desfac de maica biserică românească și de archiereul cel de-un sînge cu ei! Pe protopopii numiți de noul vlădic n'au vrut să-și cunoască și să-și primească! I-au scos cu huita din biserică lor!

Acum, săptămîna trecută, ce i-a putat Vlădicului-locșitor prin cap ce nu, — s'a pus să trimită pe vicarul Archiereșc (locșitorul lui), un domn, vezi dta, mare, ca el să meargă prin sate și să facă cercetare, să vadă de unde până unde această nesupunere a proștilor acelora de Valachi, față de poruncile lor? Să aște cine „ajîa” poporul la purtarea asta? Că nu-și pot inchipui, proștii de ei, că Ro-

mânul multe rabdă, dar de vii să te atingi de limba și biserică lui, de sufletul lui deplin, — atunci nu trebuie să-l așije nimenea, că sare el, ca mușcat de câne turbat, și și-le apără!

Și-a pornit vicărașul dela Hodorog să-și arate el însuși fața prin satele românești, crezînd că de el și de lanțul lui de aur, să vor spăria Românii cei cari multe lanțuri pe mâinile lor au suferit prin veacuri!

Dar s'a înșelat vicărașul! Și el a fost primit de poporul românesc măchnit până în adîncul sufletului seu, ca și protopopul ce a mers naintea lui, ca și hîrtiile vlădicești ce le-au premers. Nici pe el poporul român n'a vrut să-l cunoască și să-l primească, nici să-l mărturisească de mai mare peste biserică sa! Oamenii n'au vrut să-i deschiză bisericile, nici cancelariile parochiale, ci l'au pofțit să-și facă călea întoarsă, până-i este bine!

Și s'a înfuriat trimisul vlădicului și în loc să ceară pogorîrea spiritului (duhului) sfînt ca să lumineze pe acest popor valah a vedea în el pe trimisul însuși Papei dela Roma și să i-se închine lui, — a cerut pogorîrea — *solgăbirăului*, umbră de *sulițele gendarmilor*, — și așa, între suliți și-a făcut săptămîna trecută a doua intrare prin comunele românești!

Și s'a arătat vicărașul sălbatec cum numai un trimis al iadului, nu al lui Dumnezeu, să poate arăta!

În *Moștinu mic* e arestat pe preotul român Mureșan dimpreună cu 14 parochieni ai lui, ducîndu-i gendarmii la Sătmar și aruncîndu-i în temniță! — Procurorul din Sătmar a hotărît că cînsitul preot și credincioșii sei cari s'au întrepus pentru libertatea bisericeii lor stăbune, — să fie ținuți în arest până un'altă!

În acelaș chip de satrap, de harhanghel ce trece în car de foc prin sate, — merge acum sălbatecul vicar din sat în sat, ameninșînd cu biciu de foc pe cei ce nu să supun sălbătăciei șovinismului sau maghiar și nu vor voi să-și lase scoasă limbă din sfînta biserică și nu vor primi pe păstorii ce el îi va trimite, cari nu păstori turmei, ci lupi risipitori ei vor fi!

Și pe unde el trece cu biciul de foc al șovinismului maghiar, pe

care vrea să-l bage ca venin în pacinicele biserici române, — peste tot locul poporul să trezește, să ridică, să face din tăcut până la amorțire, luptător național înfocat, un inger apărător al neamului și al limbei române!

Dați numai nainte, nebulilor apostoli ai tirăniei și șovinismului, — și istoria acestui popor are să vă fie recunoscătoare pentru că ne deșteptați, la luptă națională și pe frații noștri de prin satele cele de jumătate amorțite de pe la margini! Dar Dumnezeu neamurilor, a cărui bunătate și a cărui evanghelie blindă și dulce voi o călcați în picioare, — nu vă va ajuta să puteți tăia din trupul viu al neamului românesc acele părți, pe care ochii voștri de diavoli politici și-au pus privirile înveninate!

Voi ni-i treziți! Supuneți-i numai la cît mai grele încercări, ca cu alit mai tare să grăbiți apropierea zilei de cumplită răsplată!

Fapte nobile.

Suntem voioși cînd putem să avem în fiecare număr al foii noastre de pus la ravașul acesta luminos, cîte un nume românesc, care vestește pe încă unul și încă unul din fiii înțelepți ai acestui popor, cari știu aduce jertfă curată pe altarul culturii și înaintării neamului nostru!

De mulți numeri acum această titlă de rubrică nu lipsește din foaia noastră, îndeosebi însă strălucită a fost pomenirea ce am avut norocul a o putea face în fruntea numărului trecut, arătînd fapta cea mare, care strălucește ca un soare, a nobilului bărbat Emanuil Ungureanu dela Timișoara.

Și azi avem bucuria a putea cresta la acest vesel ravaș o faptă foarte frumoasă. Iată-o:

Averea soților Pascu din Brașov dată spre scopuri nobile.

Oameni fruntași în poporul nostru din Brașov, cari n'aveau ei prea multă carte, dar aveau o inimă plină de cele mai laudate simșiri, — erau soții *Dumitru Ioan Pascu* și *Maria* născută *Spuderca*, din Scheiul Brașovului, cari la 1905, fiind amîndoi în viață, au făcut testament prin care și-au lăsat întregă averea lor, după moartea amînduora, — bisericeii gr-or. române din Brașov-Scheiu, — avînd de a sluji casele lor de adăpost pentru

un Internat-orfelisat, pentru ocrotirea acelor băieți săraci din Brașov, cari vor umbla la școlile din acel oraș și vor fi silitori.

Adecă e pusă fundațiunea în slujba de-a ajuta înălțarea în cultură a fiilor poporului nostru.

Testatorul Dumitru I. Pascu a răposat în Ian. 1909, iar soția lui l'a urmat pe calea vecinicii în 24 Oct. anul trecut (1912).

Acum în 31 Martie 1913 s'a pertractat lăsămintul lor la notarul public, și s'a aflat o avere de 90.000 cor., care va irece în curînd (după împlinirea formelor legii) în stăpînirea bisericeii, care o va pune în slujba scopului nobil ce-l are.

Nemuritori s'au făcut cinstiții dăruitori prin fapta lor.

Unele-altele.

„Nu credem“...

Marele ziar din Viena „Reichspost“ (Posta Impărăției) care e celit și la Curtea Impărătească ca o foaie din cele mai cu vază, — scrie mai nou un articol de frunte despre stările din Ungaria. Purcizînd dela faptul procesului Deșy-Lukács, care amenință a fi foarte menunat!, — marele ziar vienez, zice printre altele:

„Noi nu credem că în viața politică din Ungaria va urma într'un viitor apropiat o schimbare îmbucurătoare!

„Lipsesc pentru aceasta toate cerințele și în întiul rînd o lege de alegeri întemeiată pe dreptate!“

Așa credem și noi. Aci nu va urma o întoarcere spre bine a lucrurilor, decît cînd mâni puternice vor lua de coarne nărozia politică ungurească și i-or rupe coarnele! Și asta — va urma! E numai întrebare de timp, că azi sau mâne!

Universitarii români din Cluj în călătorii artistice.

Tinerii universitari români din Cluj au luat o hotărîre de toată lauda: Formîndu-și un cor de 35 persoane, cu orchestră proprie, — după ce s'au pregătit cu un program ales și bogat, voesc să plece să dea mai multe Concerte prin felurite orașe mai bogate în Români.

Venitul concertelor (după cooperarea cheltuelilor) îl vor folosi pentru susținerea Casinei române din Cluj, cari azi e locul de întrunire și pentru lînerimea universitară, dar nu are în de ajuns la îndemână mijloacele trebuincioase.

Nu am primit încă programul de călătorie al tinerilor universitari.

Afîta aflăm numai, că printre orașele luate în vedere să află și Orăștia și că la Orăștie vor concerta în luna Maiu, în o zi pe care o va alege inteligența de aici.

Suntem din nainte siguri de frumoasa reușită a întreprinderii. Peste tot locul universitarii vor fi primiți

cu dragă inimă de lumea românească. Ceea-ce le dorim din tot sufletul.

Desmințire,

Cu plăcere am celit în numărul dela 12 April al „Telegrafului Român“ gin Sibiu, că zvonul despre circulara dată de Esc. Sa Metropolitanul Meșianu, de a nu să primi nici în sinul bisericii gr.-or. române acei români gr.-catolici cari sunt așa loviți de vlădicia de Hajdudorog, — nu e adevărată. Esc. Sa n'a dat o astfel de circulară.

Redactorul „Românului“ judecat.

În Maiu anul trecut, un nenorocit de dascăl zis Român, „Dáncs I. Gyula“ (că așa își scrisese înșiși numele) din Căfcău, a publicat în o foaie scolară ungurească un articol „patriotic“ în care cerea încă și mai mare restrîngere a limbei române din școlile românești, — dacă e ca patrioții să ajungă la creangă verde, să vadă spor mare după învățarea limbii ungurești în școlile noastre.

Cu drept cuvînt în Românul i-s'a dat un răspuns, care făia în Dáncs ca într'o putrejune națională, ca în un fiu păcătos al acestui popor. Lingăul dascăl s'a simțit vătămat în „onoarea“ sa prin articolul din „Românul“, care folosise cîteva cuvinte aspre la adresa nealui, și a făcut proces foii.

În 9 April n. s'a pertractat procesul naintea curții cu jurași din Oradea mare, și acolo dascălul dînd și mai departe pe „patriotul“ doritor de spor în limba magyară, a fost luat sub scutul patrioților judecători, cari au judecat pe redactorul ziarului românesc, pe dl Atanasie Halmăgean, la 2 luni arest și 300 cor. pedeapsă în bani — pentrucă prea ar fi folosit cuvinte aspre cari au vătămat rău „onoarea“ jupinului Dáncs.

Las că prin acest proces și-a cîrpi'o de tot naintea Românilor.

Încercarea de-a omori pe Regele Spaniei.

Duminecă în 13 April Regele Alfonz al Spaniei fusese afară la cîmpul de exerciții militare și în fața lui puseseră regrușii cei noi jurămîntul de credință cătră țară și Rege și armată.

Pe la ora 1 d. a să întorcea, însoțit de toți generalii sei, în fruntea trupelor, spre casă. Cînd a ajuns în strada Alcara, un om ce să plimba pe troluar, s'a apropiat iute de Rege pînă la depărtare de doi pași și a tras una după alta două pușcături de revolver asupra lui!

Regele a rămas însă nealins de gloanțe, numai calul de sub el a fost nimerit de un glonț în grumaz. Regele s'a dat jos de pe cal și s'a urcat pe calul adjutantului seu care îl urma și s'a dus înainte, ca

și cum nu s'ar fi împlinat nimic. E om care a mai trecut prin probele de foc a alor astfel de atențate și de aceea să vede că să așteaptă la ele, nu-l mai miră și nu-l mai sparie.

Asupra atentatorului (încercătorului de a face omorul) s'au aruncat îndată doi poliști și l'au prins. Cînd să pună mîna pe el, a reușit de a tras și al treilea glonț după rege, — dar n'a nimerit nici acela. În mîinile poliștilor să purta ca și cum ar fi nebun. Totuși pe drum spre arest a cerat să scoată un pumnal să se omoare, dar i-a fost zmulș repede din mîni.

La poliție a spus că-l chiamă Manuel Sanches Allegre, e măsar, om de 25 ani, a vrut să împuște pe Rege, ca să răzbune omorîrea lui Ferrer, un profesor bătrîn, anarchist mai mult în gîndurile sale, dar care rău n'a făcut nimănu și pe care totuși guvernul spaniol l'a dat morții nainte cu vre-o doi ani, aproape fără nici o vină. Allegre spune că moartea lui Ferrer a voit s'o răzbune, căci după ce tribunalul a osîndit pe Ferrer la moarte, nici Regele n'a voit să-l ierte (grățieze)! Răzbunarea înse să va întoarce asupra sa. Va plăti el cu capul încercarea sa.

Silistra a României.

Dar hotar la mare, nu i-se dă!

Pricina dintre România și vecina sa Bulgaria, e limpezită la un colț și tulburată la altul.

România cerea și cere: îndreptarea graniței întregi spre Bulgaria, dîndu-i-se o fașie bună de pămînt care s'o facă a ajunge la o linie de hotar mai bună de apărat, și la lărgire a hotarului ei pe țarmul Mării-negre, încît orașul Mangalia să poată fi prefăcut în port militar (stație de corăbii de războiu), lucru care azi nu să poate, căci orașul e prea aproape de hotarele bulgare, încît ar putea fi bălăt în spate de tunurile bulgare de pe uscat!

Ca să iasă din această stare neajutorată, — Țara trebuie să capete o întindere de hotar pe țarmul mării, ca orașul să iasă din bătaia tunului statului vecin!

România așa a cerut: fașie de pămînt la mare și de-alungul hotarului pînă la Silistra, și orașul Silistra, care e celate cu bune întărituri de apărare a hotarului!

Bulgarii au răspuns: Ne învoim la îndreptarea hotarului, vă dăm loc pe toate liniile, la mare vă dăm ceva chiar mai mult decît cereți voi, — dar orașul Silistra nu, că prea ne e scump sufletului, prea am lucrat la înflorirea lui ca cuib de cultură bulgară, l'am și întărit frumos ca să ne fie bună apărare la hotar. Pe acesta nu vi-l dăm!

România răspundea: Fără Silistra nu poate fi vorbă de

pace! Aceea o'cerem, negreșit și de nu ni-o dați de bună voce, o luăm!

Au venit puterile mijlocitoare de pace la Petersburg și — au judecat Silistra României, și România o va avea negreșit, și cîștigă în ea o cetate foarte bine întărită, care stăpînește depărtările spre Bulgaria, și capătă România și hotar de 10 kilometri dela oraș încolo, — și își poate face atunci și podul peste Dunăre la Silistra, pe care de mult și-l tot dorește.

Dar încolo, celelalt hotar pe linia graniței și la țarmul mării, nu i-s'a judecat să-l capete! Sfatul acelorăși puteri cari i-au dat Silistra, au zis, că cererea de pămînt mai departe, nu o află cu puțință de împlinit, că p'rea ar fi umilitor pentru Bulgaria biruitoare!

Acum nu să știe ce va fi. Învo-i-să-va România și numai cu atît, ori va stărui în cererea ei, ca să i-se deee și hotarul la mare, de care are tot așa de mare lipsă, ca și de Silistra! Și dacă Bulgaria nu i-l va da, precum să prevede, că nu i-l va da, ce va fi?

Și iarăși să pune un mare semn al întrebării în calea păcii!

Cum guvernul unguresc, așadar al unei țări cu care România e în „alianță“ a oprit de vre-o lună de zile foile ce vin din România încît nu mai căpătăm nici pe cele mai nevinovate („Minerva“, „Seara“, „Viitorul“, cari pîn'aci veneau la noi), — nu putem ști că foile din Țară ce spun, împăca-se-va România și cu afîta ori nu?

Învoindu-se și numai cu cît i-s'a judecat, totuși ea a căpătat o cetate însemnată, cu peste 20'000 locuitori, și prețioasă pentru întăriturile mari ce Bulgarii le-au zidit în jurul ei, ca îndreptate contra României și cari de azi încolo sunt colțuri de stînci de cari să se izbească Bulgarii, dacă odată ar cuteza să se ridice contra României.

Dar pe lîngă cîștigul material, România a avut mai ales un mare cîștig moral, suflesc, la Petersburg. În protocolul iscălit de toate puterile mari, prin care i-se dă Silistra, să spune și următoarele lucruri:

„Prin cîștigarea Silistrei de cătră România, puterile sunt măgulite a fi reparat nedreptatea suferită de ea prin tratatul de Berlin (contractul de pace după războiul cu Turcia la 1878), — România primind azi o fruntărie naturală care îi asigură stăpînirea Dobrogeii.“

La Berlin Rusia îi făcuse nedreptatea, de ciudă că nu să lăpăda de bună voce de Basarabia pe care i-o răpea, (vezi Povestea Cuadrilaterului din Nr. 4 al „Foi Interesante“). Acum, voind a-i cîștiga cît de cît bunăvoința, tocmai Rusia a fost căre a cerut Bulgarii să dea României Silistra, — mai ales că la Berlin să și votase României acest o-

raș, și numai reavoința trimișilor ruși au sucit și răsucit lucrul de l'au dat Bulgariei. Să se repareze nedreptatea asta față de vrednica vecină.

Și Bulgarii sunt învoiți a da de bunăvoie Silistra, dar au cerut să li-se dea în schimb despăguri, lărgindu-li-se linia de hotar spre Turcia, — ceea ce li-s'a și făcut. Li-s'a dat pentru asta din Turcia (spre Constantinopol) încă o fașie de pământ cu vre-o 30—40 de sate!

Iar României Bulgaria îi cere, ca zidire publice (casarmele, casele tribunalului, a judecătorilor, a oficiilor de stat de tot felul) să i-se răscumpere de statul român care le ia el acum în primire și folosință. Și România s'a învoit a-i înapoia prețul acelor zidiri, ba și a caselor singuraticilor bulgari cari ar dori a părăsi orașul, nevrind să trăiască sub stăpânire streină.

Războiul.

Pe cîmpul de luptă e liniște deplină. Bulgarii au încheiat cu Turcii un „armistițiu“ (încetarea focului) pe 10 zile și în aceste zece zile ci-că vor încheia pacea, căci Turcii sunt deja înțeleși cu Bulgarii asupra liniei nouă de hotar, — adică Turcii au primit linia ce li-s'a dictat, ne-mai avînd putere a să împotrivi.

Era vorbă că între Midia și Enos să se tragă o linie o abla și aceea să dea hotarul. Dar învoindu-se Bulgarii să dea României Silistra, au cerut despăgubire din pielea Turcilor, și li-s'a dat voe a trage linia ruptă dela Midia la Muradliș, și de aci la Enos, prin ce capătă încă vre-o 30—40 de comune și hotarele lor!

— Muntenegru să supune și el și lasă Scufari în pace, avînd a primi altă despăgubire.

Acum față de Turci pacea e ca și închetată, — numai ei între ei ortacii nu să înțeleg asupra împărțirii hotarelor cucerite. Grecii zic că orașul Saloniki să fie al lor, Bulgarii zic că ba al lor; Sârbii spun că ei n'au fărme de mare, lor li-s'ar cădea! Sau dacă altfel nu să poate, apoi cel puțin să fie acest oraș al lor al tuturor!

Nu să știe ce va ieși din hîrăiala în jurul frumosului port (cu 120.000 locuitori).

De ce scade numărul Francezilor?

Să știe că dintre popoarele Europei, poporul francez e acela, care stă pe loc în sporirea sa, ba dă chiar cu cite un pic înapoi. Pe cînd celelalte națiuni să întrec în a crește și ca număr, prin sporul lor firesc.

Un învățat francez și-a luat osteneala a cerceta, că de unde vine această stare pe loc a poporului lor, — și încă ce spune el:

Cum să dea nainte populațiunea franceză dacă are ea nu mai puțin ca 1 milion și 350.000 de „juni“ trecați de 30 de ani și tot neînsurați? La alte popoare, unde finerii să căsătorească la 25-26 ani, aceștia ar fi toți capi de familie cu 1—2 copii deja prin casa lor! Aceștia sunt cei mai mari păcătoși față de această stare tristă a națiunii.

Și cum să dea nainte cînd are apoi: 1 milion și 800.000 (aproape două milioane) de familii, cari nu au nici un copil!

Și din aceste familii 90 la sută sunt de acelea, cari ar fi avut copii, dar să feresc a-i avea, că nu-i vreau! Aceste familii să folosesc apoi de toate mijloacele păcătoase ca să nu aibă copii. Aci e sufletul stricat! E lipsa de credință și de teama de păcat!

Al treile fel de familie care ajută la starea asta îngrijitoare a nedevoltării populațiunii franceze, sunt 3 milioane de familii ce au numai cîte un copil. Acestea ar mai putea avea, dar să feresc, să luptă cu toate mijloacele păcătoase ca să nu mai aibă!

Alte 2 milioane și 662.000 de familii au numai cîte 2 copii, deși ar mai putea avea, dar nu voesc!

Cîte 3 copii au numai 1 milion 600.000 familii; — cîte 4 copii numai un milion de familii; — cîte 5 copii numai jumătate de milion de familii; — iar cu 6 și mai mulți copii, abia să află în toată Franța 684.000 de familii.

Învățul francez cere, ca să se pună pedepse grele pe burlacii rămași necăsătoriți fără nici o pricină, precum și pe familiile cu unu și doi copii. Pedepsa să fie pusă pe ei în formă de dare grea, măsurată fiecăruia după averea lui. Celui bogat și fără copii, să i-se iee parte bună din avere și să se ajute familiile cu copii mulți. Dar, mai presus de toate, să se cerce a să îndrepta sufletul în oameni, prin creștere în frica lui Dumnezeu și în teamă de păcat!

Școlare.

Adunare de învățători. „Reuniunea învățătorilor gr.-cat, români din ținutul Hațegului“ e convocată în adunare generală pe zilele de 11 și 12 Maiu n. în comuna Romos (lingă Orăștie). Comitetul central al „Reuniunii“ va da raport asupra anului trecut și să vor cenșura socotelile. Ca teme principale cu cari să-și bată adunarea capul, vedem puse în ziua întii: Darea unui premiu de 20 cor. aceluia învățător care a scris mai bine despre: cum trebuie propusă limba maghiară în școlile populare nemaghiare; apoi osebii o prelegere practică: conversație în limba maghiară din Geografie și Istoria Ungariei. Așa că în ședința asta toată ședința să va învîrti numai în jurul întrebării: cum să fie mai cu bun plan învățată limba maghiară în școlile noastre.

În ședința a doua vor fi mai multe

prelegeri practice despre alt material ce trebuie învățat în școale, și apoi iar o discuție asupra temei: Cum să se propună limba maghiară în școlile populare nedespărțite?

Ni să pare nișel prea multă bătaie de cap cu o temă, de care au ei inspectorii destulă grijă ca să fie predată în măsură neiertat de mare în bietele noastre școale! Gîndul învățătorilor noștri, a tuturor, și uniți și neuniți, ar trebui să fie azi: Cum să facem și ce chip isteț să iscodim, ca să ajungă copiii poporului nostru a să alege cu ceva aieva bun pentru viața lor din școlile noastre, a căror spor și bun rol îl întunecă și-l strimtoarează de moarte tocmai rățoierea prea mare a limbii maghiare în aceste școale! Iubirea pentru viitorul acestui neam, ce viiază în sufletul fiecărui învățător român, trebuie să-l îndemne pe unul fiecare a să gîndi, cum să porceadă el mai isteț, ca celelalte obiecte de mare folos pentru viața: computul, limba maternă, religia, și celelalte, să-și dea și ele rodul lor deplin, deși așa strimtorate azi de limba maghiară!

Convocare.

Învățătorii bătrîni penzionați, din comitatul Hunedoarei, gr.-or. și gr.-cath. români, precum și din comitatele învecinate, să invită prin aceasta a participa la adunarea decisă pe ziua de Sâmbătă după Paști în 20 Aprilie v. 3 Maiu n. a. c. în Orăștie la școala confes. gr.-or. de lingă biserică, pentru înțelegere în privința cererii de înaintat pentru ridicarea penziunii noastre și pentru subscrierea unei petițiuni către Sinodul arhidieceșan adunat în Sibiu la Dumineca Tomei a. c. rugîndu-l a lua act de noi inv. confesionali prin capii bisericii noastre gr.-or. și gr.-cath. Să vină cit de mulți!

Orăștie 1/14 Aprilie 1913.

George Forășiu Alexandru Hossu
inv. pens. inv. pens.

De ale meseriașilor noștri.

Meseriașii români din Orăștie, dau frumoase semne de viață prin societatea lor. Cînd nu să pregătesc de vre-o producție teatrală ori corală, atunci să adună în ședințe literare după modelul celor dela Sibiu și își lărgesc împrumutat cunoștințele prin celiri, declamări, etc. din autori aleși.

O reușită ședință de acest fel a fost ședința ținută Duminecă în 6 Aprilie la 3 oare d. a. în fața unui public numărös, avînd un program destul de bine compus cu declamări, recitări, ș. c. l.

S'au produs: Dșoara Aurelia Vărmăgean, declamînd Poezia „Murind“ de Coșbuc în chip tare reușit. Asemenea dl Petru Grozav tipograf, a declamat cu bun succes și efect poezia „Roata dela Bălgrad“ de Vas. Moldovan. Au mai declamat destul de bine: Dșoara Elena Veljan, poezia „Spinul“ de Coșbuc, dșoara Rozica Boldor „Ispita“ de Coșbuc, dșoara Sabina Popesc „Baladă“ de Ecalt. Pitiș, dșoara Marioara Paraschiv „Banul Mărăcine“ de Alexandri. Micuța de 5 ani Nelli Suciu „Greurul și Furnica“. Dl P. Grozav a recitat „Avram Iancu“, dl P. Rusu „Copii Dancului“ de Speranță.

După terminarea numitelor pro-

ducțiuni s'au împărțit în mod grătit printre conferențieri, și public, mai multe obiecte, precum 14 bucăți cărți teatrale, dăruite de dl Nicolae Petrea Petrescu din Fofeldea, 2 cărți de poezii dăruite de dl Ioan Vărmăgean și 8 bucăți felurite obiecte de galanterie, dăruite de-un anonim.

Comitetul Reuniunii meseriașilor mulțumește pentru darul făcut.

Noutăți literare.

„Librăria Națională“ a dlui S. Bornemisa, dela Orăștie, a îmbogățit numărul cărților literare alese, cu încă două volume mari și prețioase ce au ieșit zilele astea de sub lipar. Atragem luarea aminte a iubitorilor de celire aleasă asupra acestor volume nouă. Ele sunt:

„MISTERUL POETULUI“

de Antoniu Fogazzaro, cel mai strălucit roman al marelui scriitor italian cu renume în toată lumea, în care să zugrăvește într'un chip fermecător iubirea curată, nevinovată, poetică, platonice, a două suflete, pe cari însași dumnezeirea le menise, ca să fie unul al celuilalt.

„Misterul Poetului“ răsare, printre literatura de bilciu, cu subiecte banale, imorale, ce începe a să ivi și la noi, — ca o strălucită carte cu pagini de-o frumseță neîntrecută, pe care o poate ceti, ba chiar e bine s'o cetească fiecare domnișoară și fiecare tinăr cu sufletul curat și dornic de-o iubire senină și nepătă.

„Misterul Poetului“ până acum a fost tradus aproape în toate limbile europene și a avut pretutindeni o izbîndă uriașă. Zeci și zeci de mii de exemplare s'au desfăcut din cartea aceasta prețioasă și plină de farmec.

La noi a tradus-o dl D. Tomescu, redactorul „Luminii Literare“, într'o limbă plină de poezie și neaoșă românească.

„Misterul Poetului“ să capătă la „Librăria Națională“ S. Bornemisa din Orăștie cu 2 cor. trimis franco!

Al doilea volum scos de sub tipar de aceeași librărie, este:

„VOLINTIRII“

povestiri de Ion Dragoslav.

E un strălucit volum de peste 200 pagini, cuprinzînd povestirile alese, pline de farmec, ale unuia dintre cei mai de samă povestitori ai noștri de azi. Domnul Ion Dragoslav, pe care și publicul ardelean îl cunoaște îndeajuns, minuește cu o dibăcie neîntrecută condeiul și îi reușește să prindă în vorbe măiestre amintirile sale așa de viu, așa de desfătător, cum dela nemuritorul Ion Creangă pușini scriitori români au reușit.

Sub condeiul dînsului oamenii din lumea dela țară, învie, trăesc, par' că-s aieva înaintea noastră, cu toată viața lor rustică, nefalsificată, pe care am trăit-o și noi odată, demult, cînd adormiam ascultînd poveștile bunichii cu firea blîndă.

În scrisul acesta nu afli mari ciocniri sufletești, ci ascuți par'că un cîtec fermecător, pe care nu l'ai auzit de ani de zile, care te mîngăe ca o mână scumpă și-ți stoarce din ochi lacrimile pe cari le-ai vărsat în copilărie așa fără de rost.

„Volintirii“ să capătă la „Librăria Națională“ S. Bornemisa din Orăștie cu 1 cor. 90 til. trimisă franco.

Cetitorilor noștri țărani le recomandăm cu toată căldura acest volum de povestiri scoase mai ales din viața lor, pe care toți le înțeleg, fiind scrise așa ca să fie pricepute și de tot poporul.

Am scăpat de războiu?

De marele războiu?

— Citeva semne mult spunătoare! —

Iată o întrebare pe care și-o pun azi cu stăruință mulți bărbați cugetători din lumea înaltă. Un răspuns acestei întrebări a fost dat de un om politic sus pus și în stare a cunoaște bine cursul și coacerea lucrurilor în cercurile înalte politice, de Sir Grey, secretar de stat al Angliei. Acest domn în o vorbire a sa a arătat, că ușurarea pe care lumea o simte părăndu-se că i-a căzut de pe inimă o piatră grea, grija războiului mare, — e tare înșelătoare. E tocmai ca și când sus în văzduhuri să pregătește, să coace, o furtună grozavă, norii să învoalbă și fierb și să duc de vânturi de colo colo, — și fiindcă-i vedem că au cam trecut peste capul nostru, ne simțim ușurați că doar ar fi trecut primejdia furtunii, — pe când de fapt ea să va descărca la marginea hojarului ori asupra hotarului vecin și de acolo să va revărsa și asupra noastră!

Așa-i acum și cu norii grei a marelui războiu de care are atita teamă Europa! Ei să învoalbă încă pe sus, ferb, clocotesc, sunt duși de vânt încă, și descărcarea lor nu începe, — dar cel-ce vede în suflere și gânduri, vede și aceea, că acest războiu grozav, uriaș, nimicitor de țări și de popoare, — nu mai să a mină, dar nu e înlăturat!

Cele două mări, ale germanismului și a slavismului, își tot mișcă și își înalță valurile, și ca mâne totuși să vor arunca una asupra alteia, cu puteri uriașe, îngrozitoare!

Scăpărările fulgerelor prevestitori furtunii, să ivească doar pentru ochiul luător aminte! Iaca citeva semne de acestaa:

Germania, văzînd biruințele mari ale Slavilor în Balcani, sare ca împunsă în coastă de o suljiță nevăzută, și strigă: „Arme! mai multe arme dați-mi! Că milioanele de suljiți pe care îmi razim puterea, mi-s prea puține! Mai dați-mi pe altele!“ Și aduce o nouă lege de apărare, urcîndu-și cheltuelile pentru armată la aproape îndoii ca în trecut! De ce? De frica zilei de mâne! Că, precum o mărturisește un ministru german, după prefacerile mari din Balcani, Germania cea tare, nu mai e destul de tare ca să privească fără teamă în fața viitorului, — mai bine zis a slavismului, ce o amenință tot mai primejdios!

Alt semn: Tripla-înțelegere (Rusia, Anglia și Franția), pentru a să simți tot mai sigură că ale ei puteri sunt mai presus de a „Triplei-alianțe“ (Germania, Austro-ungaria și Italia), au tras în cercul lor de tovarășie de arme și pe Spania!

Alt semn: La Petersburg și Ru-

sia și Franția și Anglia, toate trei, deși contrare triplei alianțe, au împlinit cererile acesteia de a să da României orașul Silistra, cetate bine întărită în coastele Bulgariei.

Dar în același timp cînd i-au votat cu toatele această cetate, au spus și aceea, că așa i-o dau, ca România să-și de cuvîntul, că 30 de ani va rămînea neutrală, adică nu să va amesteca în războiu, dacă vecina Bulgaria ar avea războiu cu cineva!

Ce va să zică asta? Nimic altceva decît că puterile „înțelegerii“ (Rusia și soașele) vor cu orice preț să îndepărteze pe România dela grupa celorlalte puteri, de cari ea prea s'a lipit de-o vreme încoace! De-ocamdată să mulțumesc să spună ea, că 30 de ani nu să va mesteca în un războiu în care să va mesteca și vecina Bulgaria, care-i dă cetatea Silistra. C'apoi cearcă ei s'o abată de tot dela puterile de care s'a alipit, ba s'o aibă chiar alături de ele, — și apoi să dee asaltul asupra hotarelor peste cari să întind azi aripile germanismului.

Drept are dar secretarul de stat englez care spune, că viitorul ascunde totuși și poalele sale germeii vii ai unui războiu mare, uriaș, zguduitor a tot pămîntul de sub picioarele bătrînei Europa!

Correspondență.

Alegere de învățător în Gîrliște.

Dle Redactor!

Zi de bucurie am avut noi Gîrliștenii (în Bănat) la 6 Aprilie. De un lung șir de ani am fost lipsiți de un învățător harnic, cu tragere de inimă cătră popor și doritor de înaintarea lui. Acum însă, rămînînd comuna prin abdicarea dlui T. Lug, fără învățător, am avut fericirea de a ajunge și această zi de bucurie. La concurs și-a înaintat cererile tînărul Antoniu Grosșianu, care a absolvat pedagogia cu succes foarte bun. În ziua hotărîită, la 11 ore, după o cuvîntare potrivită, rostită de dl protopop al tractului, dl Grosșian, dorit de tot poporul a fost declarat de ales.

Cunoaștem pe dl A. Grosșian ca pe un tînăr cu idealuri frumoase, plin de voință și cu o caldă inimă românească. Așteptăm dela dînsul ceea-ce dela înaintașii dînsului nu am putut aștepta: să ne ducă școala la înflorire, să planteze în inima micilor odrasle, ceea-ce nouă Românilor ne este de mare înșămînatate în zilele astea grele: știința că suntem Români și iubirea pentru cartea și cultura românească!

Și avem cea mai bună nădejde că acestea să vor împlini, — mai ales că ocrotitoarea școalei, biserica, stă sub înțeleapla conducere a harnicului preot dl Axentie Popovici și a unor membri din comitetul parochial cari au făcut multe

lucruri frumoase și de laudă. Așa la stăruința lor s'au cumpărat, clopote noi în locul celor bătrîne, s'a înzestrat biserica cu patru steaguri, s'a acoperit de nou, și s'a pus temelie unei biblioteci, a cărei lipsă de mult să simțea la noi.

Avînd acum și un învățător harnic pe lingă un preot zelos, nădăduim că, mergînd amîndoi mîna 'n mîna și ajutați și de bunul popor, vor duce comuna acolo, unde trebuie să fie o comună în veacul al 20-lea, în veacul luminei!

Un gîrliștean.

Dobra la 1/14 April 1913.

Onorată Redacțiune!

Din întimplare am trecut prin comuna Lăsașu, tractul Dobrei. Comuna e așezată la loc șes și la înția vedere să pare a fi o comună din cele fruntașe, cu gară, postă, țarină mănoasă și cu un izlaz mare; partea cea mai mare a locuitorilor să ocupă cu negoțul de vite.

Știricînd mai deaproape am aflat înse știri întristătoare. Aproape din toate punctele de vedere, și din cel național, — comuna e pe clinul căderii. Și acestea toate din lipsa conducătorilor și mai cu seamă din pricina unui om fără socoteală ajuns primar, și care de cînd e primar e cel mai bun prieten cu »Domniile«.

Acest fiu rătăcit a ajuns în această comună venind din Glod ca ginere la o familie bogată. Indată s'a apucat să joace rol. S'a dat înții de mare naționalist și mereu ațîța prin socrul său Suba contra fostului primar Bujuranu, că nu ține cu Românii, că e prea bun cu oamenii, cu toate că acesta e un om vrednic și cunoscut și dela alegeri ca bun naționalist. Prefăcutul și-a ajuns scopul, căci la alegerea viitoare de primar, prietenul seu Finna a pus pe »Șandor« (Orbonás Sándor) de birău.

Avînd acum puterea, omul rău, care zice că el e popa, iar notarul protopopul școalei, au început la dărîmarea tuturor lucrurilor bune. Înții și-au cîștigat licenție de birt pe numele socru-seu în urma căreia el trebuie să se ține bine în coate cu toți »domniile« și toți Hirshli. Rară Duminecă este în care juratu să nu bată doba »că e cutare și cutare lipsă la birău«, să se adune oamenii. Oamenii merg și, ca să nu stee pe afară, întră în birt și birău vestește ce vestește, dar în crîșmă lucrul merge. La biserică bietul preot abia de are 10 oamenii, că toți is alarmați cu doba să meargă la primărie, lingă care stă și le face cu ochiul, crîșmal.

Cu această crîșmă și a cîștigat avere înțit zice că pe fetița lui numai după copilul lui Rozvanyi o mărită.

Despre incurcăturile în care a băgat pe oameni cu trebile pădurii și ce le pregătește acum cu izlazul, — nu mai scriu. Destul că e vai de el popor ce să ia după acest conducător, că-l conduce oblu cu capu de zid!

Dar ce privește mai ales marea obște din punct de vedere românesc, este păcatul strigător la ceriu pe care l'a făcut că trei ani a incurcat oamenii, ca să înființeze școala comunală! Și a izbutit! Dintre toți reprezentanții numai el s'a învoit! Acum e bună sala școlii confesionale, care până era confesională, nu era bună, nu răspundea legiilor, dar dlui nu e mulțumit cu învățătorul, fiindcă scaunul școlar a ales pe dl Victor Iacob, care are păcatul, a mai deschide mintea oamenilor ca să nu să lese purtați de nas de birăul Șandor. De aceea e prigonit de moarte de năzdrăvanul birău.

Despre celelalte lucruri »faine« ce să spun despre »domnul birău«, cum a cinstit bisericii 20 cor. trase ca pedeapsă de pe un biet om care a cutezat să vorbească cam aspru cu »Maria-sa« și cum acest dar a fost revocat, — despre intriga contra preotului ca să nu-și mai capete lemnele ce le avea din regalul bisericeii, — și altele, nici nu mai scriu.

Mă mir numai că satele noastre tot mai sunt și azi atit de scufundate în lipsa de bărbăție, încit să lasă jucate de cite-un om de-acesta cu capu 'n mîna. Prea să cred oamenii nostri și azi iobagi fără vrere și putere!

Călător.

Din America.

Un potop, ca ne-altul pe lume!

În America și nenorocirile sunt americane, ceea-ce înșamnă, mai altfel decît încolo pe lume! Am scris în numărul nostru 14. la noutăți o știre despre nenorocirea din St.-Louis, în America, dar acea știre era abia o umbră palidă a grozăviei adevărate ce să petrecuse în acel colț de lume.

Foile ce ne sosesc din America, aduc amănunte ce te înfioară despre potopul acela grozav ce s'a răvărsat asupra mai multor ținuturi. Dăm aci după „Glasul Vremii“ din Joungstown, citeva din aceste amănunte. Iată-le:

Pustiiri nemaipomenite!

Paști triste pentru lumea catholică și protestantă.

Nimicirea totală a statului Nebraska. — Potopul din Statele Ohio și Indiana.

Bucuria cea mare, de care era cuprinsă creștinătatea catholică și protestantă cu 2—3 zile înainte de cel mai mare praznic: „Învieria Domnului“, a fost schimbată în tristețea cea mai adîncă! Un vihor, ca și care istoria nu mai pomenește, a nimicît nădejile alor sute și mii de oameni, cari, veseli și fericiți așteptau praznicul praznicelor, la care ceriul să veselește și pămîntul să bucură. Pabube nesocotite, nu numai materiale, dar și sute și mii de oameni au perit și perzibilnic! Poporul din părțile acelea stă mut și lovit ca de trăznel și privește cu jale și cu lacrimi în ochi la nimicirea muncii sale de atita vreme! În plînsese și suspinuri să încearcă a scoloci din ră-

mășițe puțin macar din acel mult, pe care cu afită luptă și muncă l'a fost cruțat în decursul timpului.

Mai greu a suferit orașul *Omaha* din statul *Nebraska*. Ținutul nimicitor de vifor e încungiuat de un cordon de trupe, patrulă umblă ziua noaptea, însuși guvernul *Moorhead* a luat conducerea lucrărilor de mîntuire la cari să lucră din toată puterea, dar vor trece săptămîni, ba poate că chiar luni, până cînd să va putea face cătuși de puțină ordine. Toată lumea era încremenită de spaimă, cînd să primi știrea, că s'au nimicit 1500 case pe cari viforul grozav le-a doborît și răsturnat la pămînt, ca pe un paiu!

Până acuma peste 300 de oameni au perit și peste 500 zac greu răniți! Dintră cei rămași partea cea mai mare a ramas fără casă, fără masă, scăpîndu-și numai singură viața. Alte 3000 de case au fost stricate în parte numai, (afară de cele 1500 nimicite total); spitalele și școlile, case mari private și bisericile, sunt fixuite de răniți. Trupa de mîntuire lucră din toate resputerile pentru înlăturarea ruinelor sub care aproape la fiecare pas dau de cite un mort! Paguba să prețuește numai aci la 15 milioane de dollari (75 milioane coroane). Adevărata sumă a tuturor perderilor să va putea socoti numai mai firziu.

Și de abia ne-am ridicat puțin din starea aceasta îngrozitoare, iată urgia lui Dzeu să revarsă și asupra statelor, unde să află mai cu seamă poporul nostru românesc!

Potopul în statul Ohio.

Astăzi *Youngstown* este despărțit de cealaltă lume; nici un tren nu umblă; stîlpul de telegraf și telefon s'au prăbușit și înoroit; apa revărsîndu-se o înecat aproape tot orașul; toate fabricile stau; nu avem lumină electrică, s'a oprit și gazul, nici un *Streetcar* (tramvai) nu umblă; podurile sunt păzite de poliști fiind primejduită viața trecătorilor; apeductele (țevile ce aduc apa de beut în oraș) înămolit, orașul e fără de apă de beut! Toată lumea e cuprinsă de spaimă și de cutrămur, căci plouă-plouă-plouă!..

Frica de foamele a cuprins lumea, căci *Youngstown* azi este aproape fără hrane! Lumea umblă ca nebună pe strade, în cari apa crește mereu și a ajuns la modă în locul *traiyvaiului* și a *automobilului*: luntrea!

Știri triste a adus firul telegrafic: în orașul *Dayton* și-au perdut viața în valurile furioase ale apelor 2000 de oameni!, în *White* 1000, în *Hamilton* 1000, în *Piqua* 540 și peste 100'000 sunt fără adăpost, dintre cari 30'000 să află în *Dayton*, Ohio! Starea este tot alit de dureroasă și poate încă mai grea în *Canton*, *Akron* și în orașele de pe malul rîului *Ohio*.

În următoarele dăm știrile cele mai nouă:

Chicago 26 Martie. Numerul celor înecați în statul *Ohio* s'a aflat a fi până azi următorul:

În orașul *Cincinnati* 200—250; în *Dayton* 1300—1500, în *Piqua* 500—540, *Delaware* 50—100, *Midletown* 50—100, *Sidney* 25—50, *Hamilton* 12—15, *Tippecanoe* 5—5, *Scattering* 50—100. — De tot în *Ohio* 2000—2705.

Numerul celor înecați în statul *Indiana*:

În *Peru* 20—50, *New-Castle* 3—5, *Lafayette* 2—5, *Indianapolis* 100—200, *Noblesville* 2—5, *Scattering* 15—25. De tot în *Indiana* 200—280 de înecați.

În ambele state laolaltă aproape 3000.

Pagubele să prețuesc la 50 milioane de dollari. Multime de orașe sunt rupte de tot de lume, liniile de tren sunt spălate de apă pe îndepărtări mari.

Orașele din jurul *Youngstown*ului încă au fost stricate reu, așa *Sharon*, *Farrell*, *Strutherhs*, *Warren*, unde apa a ajuns la 26 de feet uri înălțime!

NOUTĂȚI

„Asociațiunea“ la Orăștie. Pe *Vineri* în 11 april dl *Dr. Aurel Vlad*, directorul *Despărțămîntului Orăștie* al „Asociațiunii“, a conchemat în *Casina* română toată înțelegința română din loc la o constătuire, care să hotărască dacă află de potrivit timpul a primi în anul acesta adunarea generală a *Asociațiunii* în acest oraș? — S'a adunat înțelegința noastră locală în număr foarte frumos, aproape deplin, — și după chibzuirea stărilor și lucrurilor, a hotărît, că da, adunarea mare a „Asociațiunii“ să fie primită astan la *Orăștie*, și comitetul *Despărțămîntului*, întregit cu încă un număr potrivit de domni, mai ales tineri, să se prefacă în comitet arangeator, și să înceapă pregătirile de lipsă, pentru ca acea adunare să reușească și la *Orăștie* în chip vrednic, așa cum a reușit și pe aiurea.

Comitetul arangiator a și finit înțuia sa constătuire, în care a chibzuit asupra unora și altora ce ar avea de pus la cale. Printre hotărîrile sale mai însemnate, sunt: Să fie rugată *Reuniunea meseriașilor* noștri români din loc, ca secție a *Reuniunii Economice*, să arangeze o expoziție industrială din acest privilegiu; *Atelierul de țăsătorie* al *Reuniunii femeilor române* din comitatul *Hunedoarei*, să fie rugat a arangea și el o expoziție a frumoaselor sale lucrări de țăsătorie; *Reuniunea română* de cîntări din loc să fie rugată a să pregăti cu un concert, fie dat complet de ea, fie întregit cu puncte redale altor puteri artistice, — a să arangea o mare producție populară de jocuri, la care să iee

parte poporul din toate comunele acestui jur, întreprînd jocurile călușerilor, etc. — Iar aceea ce *Asociațiunii* îi e mai mult trebuincios azi: să se facă, ca venitul ei material să fie aici cît mai frumos, ajutînd astfel înaltul așezămînt în lipsurile sale, a căror răsuneț s'a auzit și la adunarea trecută și și după aceea.

Avem cea mai bună nădejde, că comitetul pregăitor al adunării generale, va face tot ce să poate ca adunarea să fie reușită nu numai ca sărbări și petreceri desfătătoare pe o clipă, ci și în ce privește însuși scopul și trebuințele „Asociațiunii“.

Tenorul Ionel Rădulescu, cunoscut publicului nostru pe urma strălucitelor concerte ce le-a aranjat astă vară în citeva orașe din *Ardeal*, a fost angajat la teatrul din *Kolmar*, *Germania*, în condiții foarte favorabile. Pentru a-și lua adio dela cunoscuți, domnul *Ionel Rădulescu* va aranja încurînd din nou citeva concerte prin orașele cunoscute. În *Orăștie* va concerta probabil la Paști. Publicul nostru sperăm, că se va ști însufleși în de ajuns pentru talentatul nostru artist apreciat și de streini. Alte amănunte vom da la timpul său.

April... Luna lui April nu și-a dat de minciună numele său rău, schimbăcios, nebun chiar, nici în anul acesta. Ba anul acesta să pare că *Aprilul* a finit să se arate cu totul vrășmaș lunii. După un *Martie* prea frumos, cald, plăcut, care a amăgit toți pomii să dea, să înflorească, să înmugurească, — mijlocul lui April ne adusă zile de iarnă în toată puterea, care să nenorocească bieții muguri ai pomilor și florile cireșilor și merilor și persecilor și mugurii gingași ai viiei, — și toată plăpînda pornire a firii!

Duminecă noaptea s'a lăsat asupra întregi țări, ba a întregi Europe, o ninsoare bogată, ca de *Decembre*, coperind nu numai munții cu strat gros de zăpadă, ci și șesurile, satele, orașele, tot largul și latul țării, — și răcind de-odată aerul ca în zile de iarnă și slăbind puterea de încălzire a soarelui de primăvară și răcind în suflete frumoasele nădejdi ce erau legate de frumoșii pomi înfloriți, cari, judecînd după belșugul de flori ce le împodobeau coroanele, făgăduiau astan roadă bogată ca mai rar!

Toate aceste flori au fost ofilite, fripte de ger și cu ele împreună nimicitoră aproape de tot și nădejdea în buna roadă a pomilor, în parte și a viilor.

Ținînd samă de prețul mare al poamelor și de faptul că pentru mulți economi ele sunt un izvor de venit foarte simțitor, — această a doua iarnă adusă asupra noastră prin îndărătnicul April, — este o grea încercare economică și ea a făcut pagube nesocotite locuitorilor țării!

Pășania unui rus în cătănie. O foaie polonă scrie următoarea întâmplare, cit de ris, cit de plîns: S'a întâmplat în 1906 că *Isac Manella*, băiatul de 14 ani a unui negustor din *Kielc*, a căpătat bilet de chemare la asentare. Băiatul, firește, văzînd că e o greșală la mijloc, n'a mers la comisia de asentare, ci tatăl băiatului a făcut înștiințare la comanda militară, arătîndu-le că aci e vădit vorba de o greșală. Dar, spre marea lui mirare, peste 3 săptămîni capătă înștiințare că e pedepsit cu 300 ruble (o rublă 2 cor 50 fil.) pentru nemplinirea poruncii de chemare. Negustorul s'a dus atunci cu însuși copilul în orașul *Lodz* unde era comanda militară, și le-a arătat în natură greșala, avînd și carte dela popa că *Manella* n'are alt fecior mai mare ca pe acesta, care-i numai un copil. Cei dela comandă au văzut și au recunoscut că cam de vreme voiau să facă regrut din micul *Manella*, dar spuseră și aceea, că pedeapsa nu i-o pot ierta, de ce n'au implinit atunci îndată porunca. Omul s'a pus să dea recurs. Până să-i umele recursul dela o instanță la alta, comanda militară i-a licitat frumușel mobilele din casă, ca să scoată pedeapsa dictată și neplătită! Și fiindcă din rîndul întâi de mobile n'au ieșit toți banii, i-au licitat și al doilea rînd ce și-a luat mai apoi, — ba și căsuța de pe el. — Într'aceea copilul ajunge fecior, ajunge vîrsta de 18 ani, cînd să meargă la asentare, el să duce de bună voce naintea comisiei în *Lodz*. Aci îl pun sub măsură și îl găsesc „tauglic“ și îndată după asta *gendarmii* îl iau între baionete și-l duc în arestul militar, căci tinerul e de 4 ani de zile — dezertor militar! De cînd adecă a fost citat și nu s'a dus, fiind un copil. — Acum până să va limpezi lucrul de nou, nenorocitul e finit sub armă și în arest. Pe cînd își va implini pedeapsa, să va află că e nevinovat.

Udver-beg... Așa-i că sună frumos turcește acest nume? Are o singură scădere, că el nu e turcesc, ci e — unguresc. Beg-ul turc *Udver*, nu e altul decît fostul deputat *Ungur Udvary Ferencz*, al cercului *Szombat-hely*. Iaca povestea acestui ungur turcit:

Udvary fusese director de bancă în un oraș din *Ungaria* și-și condusesse banca așa de bine, că a dat'o de mal și și-a lăsat săraci pe acționari și pe cei ce-și pusese banii spre cruțare la el... Pe cînd era deputat în dieta cea faină din *Pesta* și era un puternic stîlp al ministrilor, — că era dintre deputații cari țîn aspru cu domniile dela putere! — de odată banca lui pîrăe din toate încheeturile și să prăbușește, îngropînd sub ea tot norocul celor ce-și băgase banii în ea!

Atunci stîlpul ministrilor, jupînul *Udvary*, o luă la tîlpășița, și el, care alături cu toată laia zbiră și ocăra pe deputații români din dietă și poporul el care i-a trimis acolo, — știți unde și-a căutat scăparea? În *România*, care l'a primit și l'a scutit, până i-au dat de urmă poliștii ungureni cari îl urmăreau. Înainte de a-l aresta, domnul „deputat“ și „director“ a strechiat din

Tară oblu în Azia-mică, în Turcia. Aci poliștii Califului (Sultanului turcesc) l'au prins și Udvary, ca să scape de mâna judecătorei din țara sa, în care nu s'ar mai fi întors nici pentru șapte deputați, — s'a făcut Turc! A jurat credință lui Mohamed și s'a băgat în armata turcească, ca soldat de rind! Războiul cu Bulgarii l'au adus și pe Udvary în liniile de foc dela Ceatalgea, sub comanda lui Enverbey, — și poartă aci numele de „Udverbeg” și lăudându-se naintea Turcilor cu dragostea ce Ungurii o au față de ei și cu faptul că-s și cam nemotenie așa mai pe departe, a ajuns a fi mai cruțat ca ceilalți soldați de rind, și ci-c'o duse destul de bine cu borneul cel turcesc în spate, — (la toată întâmplarea mai bine, decum i-ar fi în temnița dela Szombathely). Așa scrie el însuși în o scrisoare ce a trimis'o unui pretin al seu din București.

Moarte. Tinerul învățator Ioan Suci, din comuna Veșel, căsătorit abia de un an de zile cu Mariș Părău din Orăștie, — a încetat din viață în 11 April n. între împrejurări tare jalnice. Fusese bolnav numai de vre-o 5 săptămîni; intrase în spitalul din Deva pentru mai bună îngrijire, de aci, nepuțindu-i ajuta, l'au trimis la clinică în Cluj, dar încă pe drum spre Cluj i-s'a slins lumina vieții, la stația Teiuș. A fost dat aci jos și înmormîntat cu mare durere în loc strein, departe de îndurerata-i soție, care avînd copilaș de abia cîteva săptămîni, n'a putut merge nici macar la înmormîntarea scumpului seu soț. — Dzeu să-l odihnească și greu cercatei lui familii să-i trimită mîngăere.

Petrecheri.

— Tinerimea rămână din Batiz invită la producțiunea declamatorică teatrală ce o va aranja a 2 a zi de Paști în școala gr. ort. rom. din loc, cu următorul program: 1) Imn. 2. Despre lux dialog de I. Pop. Reteganul 3. Țiganul cătană de E. Suci 4. Și-a făcut de ris bărbatu, de Th. Speranță și 5. In sat la Tînguești, piesă teatrală într'un act de Virgil Onișiu. După producțiune, joc. Venitul curat e destinat școalei.

— Tinerimea română, cu concursul binevoitor al inteligenței din Crăciunelul de sus și jur, invită la producțiunea declamatorică-teatrală urmată de joc, ce o va aranja în școala gr.ort., sau în pavilionul „Morii” din Crăciunelul-de-sus, a doua zi de Paști. Venitul curat este destinat în favorul înființîndei „Bibliotecii a tinerimei”.

— Comitetul bisericesc-scolar al parohiei gr-cat. române din Eriu-Sâncrai, învătă la petrecerea populară împreună cu reprezentățiune teatrală, ce o va da tinerimea din loc, sub conducerea d-lui învățator: Pompeius Șolca a doua zi de sf. Paști în sala și în favorul școalei gr-cat. din loc.

— Corul bis. gr-or. rom. din Mediaș invită la producțiunea corală-teatrală urmată de joc ce

o aranjază a doua zi de Paști, în sala cea mare a hotelului „Traube” din Mediaș. Venitul curat este destinat pentru scopuri de binefaceri.

— Corpul inv din Lamcrăm invită la Producțiunea muzicală-teatrală ce o va aranja cu concursul corului bisericesc a doua zi de Sf. Paști, în localul școalei gr-or. rom. din loc. Venitul curat e destinat pentru construirea unui pod pentru cor în biserica din loc.

— Tinerimea română din Cuzdriora invită la producțiunea teatrală urmată de petrecerea populară ce o va aranja a doua zi de Paști în localul școalei confesionale din loc. Venitul curat e destinat pentru augmentarea fondului cultural al Bisericii.

— Reuniunea „Andreiana” a meseriașilor și comercianților din Sasșebeș și jur, invită la producțiunea teatrală pe care va aranja-o a doua zi de Paști — în sala cea mare a hot. „Leul de aur”. Venitul curat e destinat pentru fondul binei.

— Petrecere se va arangea de comitetul Bisericii gr. or. din Vulcan în 28 Aprilie n. în sala hotelului „Conca” din Vulcan. Venitul curat e destinat pentru edificarea Bisericii gr. ort. din Vulcan.

Advocat nou în Ceica. Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis Cancelaria advocațională, în Ceica (Magyarcséke) comit. Bihor, în casa „Drăganul”-ui. cu simă: Dr. Emil P. Grozda avocat.

Nou avocat în Seliște. Am onoare a încunoștința, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Seliște, strada podului. Cu simă: Dr. Onisifor Soră, avocat.

Illustrate de Paști foarte frumoase se capătă la „Librăria Națională” S. Bornemisa din Orăștie. Prețul unei bucăți 12. 14 16. 18. 20. fileri. Pentru postă să se trimită deosebit 10—20 fileri.

„Libertatea” dela Paști pîn'la sfîrșitul anului — cu preț scăzut! —

o dăm abonaților noi, și anume:

cu 3 cor. 50 fil. (în loc de 4 cor. cît s'ar cădea) dăm toate foile, cu cea de glume cu tot; și

cu 3 cor, fără foia de glume.

Să primesc însă cu acest preț scăzut numai abonamente plătite acum de-odată pîn'la sfîrșitul anului!

Abonații noi vor primi și numărul de Paști, care va fi mare și frumos.

(Cei cari au ceva restanță pe trecut, au să-și trimită întii restanța, și numai după aceea acest preț redus. Foile ce le-au primit la începutul anului de față pînă la oprire, nu li-să socoate în restanță. Numai ce e pe anul 1912).

POSTA REDACȚIEI

Nicolae Bogdan, Follansbee (America). Fiindcă dta primești foile dela 1 Novembre 1912. prin cei 3 dolari trimiși ești plătit pînă la 1 Novembre a anului de față.

I. A. Avram în Idianapolis (America). Cărticica zisă „Arion” nu să mai găsește.

Sim. Hașegan în M. P. După care lege voești să știi de are omul drept de vot, după cea nouă ori după cea veche? Cea nouă încă nu e publicată întregă. Dar să va publice și atunci caută acolo.

Must. în B. „Aveam”, poezie slabă. Nu să poate publica.

Nic. M. în Șăit. Iartă-ne să fim de altă părere. Tema au cîntat'o atîta mai nainte. Nu să poate publica. E destul de frumos dela un frate țaran că scrie așa, — dar nu e de ajuns pentru a să și tipări. Doar că dta, criticul lui literar, prea ai multă bunăvoință ori prea puține poezii cetești, de te încinți și de atît.

În luarea aminte a celor asentați.

Recruții cari voesc să se pregătească pentru armată nainte, ca să le fie mai ușor serviciul, să comande dela „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie, cartea cea mai de lipsă la miliție, așa numita

„VORSCHULE”

sau Școala pregătitoare pentru pușcat. Cartea aceasta e foarte folositoare pentru fiecare soldat și are de ea neapărată lipsă fiecare șarge pentru instruirea soldaților. Prețul: 45 fileri franco.

Unde să află

„LIBERTATEA”

de vînzare cu numărul?

„Libertatea” în Lugoj

să află de vînzare cu numărul la librăria „Minerva” a dlui G. Țaranu.

In Orăștie

la „Librăria Naț.” S. Bornemisa.

In Alba-Iulia

să află „Libertatea” de vînzare la dl Publius Mureșanu, în piață!

In Sibiu

să află la trafica Németh Matild în Unterstadt (strada ce duce la gară) și la trafica Hermine Frank din strada Cîsnădiei.

In Hunedoara

la prăvălia Iustin Boldin.

In Hașeg

la prăvălia B. Popovici.

In Blaj

la „Librăria Seminarială”.

In Baia de Orieș

la comerciantul Romul Coțoiu.

In Seliște

la prăvălia Nic. N. Țintea.

In Brad

la librăria „Minerva” și în prăvălii dlui Ioan Cutean.

In Brașov

la vînzătorul de foi George Moldovan (strada Gorița) și la librăria Chiroiu.

In Abrud

la vînzătorul de foi I. Tengher.

In Ghîroc

la prăvălia Aug. Butariu.

In Caransebeș

la dl Iuliu Miloș.

In Dobra

la banca „Grănițerul”.

In Șomouta Mare

la „Insoțirea creșt. de Consum”.

In Govoșda

la dl George Moldovau, comerc.

In Șugag

la comercianții: Dumitru Străulea și Nicolae Ștefan.

In Zernești

la inst. „Brancoveana”.

In Puloș

la „Insoțirea de credit”.

In Criștor

la insoț. „Matca” și la prăvălia „Vagzsina”.

In Vișeu

la prăvălia Vas. I. Subota (fost mai nainte Schiopu).

In Oradea mare

la prăvălia Hegedüs (Rákoczi ut)

In Făgăraș

la librăria Ieron. Preda.

In Bistrița

la libr. „Bistritzer Zeitung”.

In Vințul de jos

la filiala „Ardeleana”.

In Gary-Ind. (America):

la librăria V. Comloșan.

— Românii din jurul acestor orașe și comune mari, cînd aveți cale pe acolo, căutați în numitele locuri „Libertatea” și vi-o cumpărați.

Piane!

La cumpărarea unui pian din primul depozit românesc de piane, pianine și armoniuri din Sibiu, (Nagyszeben) str. Cîsnădiei 7., asortat cu instrumente garantate de prima calitate, — cumpărătorul realizează necondiționat un câștig de cîteva sute de coroane, deoarece ce din prețul original de fabrică al fiecărui instrument, să da un rabat considerabil pe lîngă împachetare (lada) și transport gratuit. Să acordă și plătire în rate după învoială. Calitatea neexcepționabilă și prețul deosebit de favorabil al instrumentelor din depozitul meu, le confirmă scrisorile dela cumpărătorii mei din Brașov, Arad, Timișoara, Reghinul-săsesc, Albaulia, Hașeg, Caransebeș, etc. Rog încrederea publicului român.

(1909) 1-1

I. Popovici,
profesor de muzică.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și econ., „CORVINEANA”, societate pe acții, să invită în virtutea §-ului 19 din statute la

adunarea gen. extraordinară, care se va ține în Hunedoara la 1 Maiu, eventual, în senzul §-ului 24 din statute, în 8 Maiu st. n. 1013, la 2 ore p. m. în localul institutului.

Obiectele sunt următoarele:

1. Alegerea președintelui, conform §-ului 23 din statute;
2. Alegerea casarului;
3. În urma decisului Nrul 260/913-p. sz. a tribunalului din Deva, definilivarea directorului executiv.
4. Prezentarea abdicării membrului dir. Petru Nicora, și eventual alegerea unui nou membru în locul devenit vacant;
5. Eventuale propuneri, ivite în cadrul §-ului 28 din statute.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiali, sunt rugați a-și depune, în înțelesul §-ului 20 din statute, la cassa institutului acțiunile, eventual documentele de plenipotență, cel mult pînă la 30 Aprilie st. n. 1913.

Hunedoara, la 8 Aprilie 1913.
Direcțiunea.

Coducător de prăvălie

caut în prăvălia mea mixtă de specerie. Dau salariu începător de 100 cor., locuință, luminat și lemne. Să cere să aibă cauțiune de 1000 cor. cel puțin. Să fie Român, dar să poșadă și limba maghiară. Să fie liber de miliție. Doritorii să se adreseze până la sfârșitul lunii April la proprietarul prăvăliei: **TEODOR BOBB** în Kápolnokmonostor. (973) 1-2

Anunț.

Subscrierul aduce la cunoștința publică, că vind din mână liberă o garnitură de treerat cu motor și anume: **Un motor** minab cu benzină, de 5 cai putere, sistemul cel mai nou „germân”, aproape cu totul nou; o **treerătoare** transparentă, cu scuturatori de pae și sită, precum și o **vinturătoare** Nr. 5, în stare foarte bună; cu toate accesoriile acestora, pe lângă un preț foarte redus și condițiuni de plată convenabile. Totodată pentru lucrul solid și mersul punctuos dau garanție deplină, dar totodată și instrucția de lipsă.

Cei-ce în adevăr ar dori ca să aibă o astfel de garnitură, să se adreseze la subscrierul cu toată încrederea. Mai amintesc și împrejurarea, că acest motor, după sezonul treeratului, poate fi aplicat la ori ce fel de forță, în diferitele întreprinderi.

Cauza vizării este lipsa unui om de bună încredere la conducere și producție, fiind subscrierul reținut la alt motor cu întreprindere deosebită.

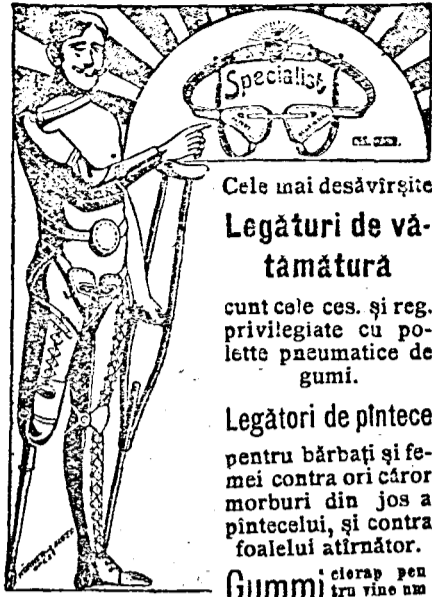
(970) 1-2 Cu stimă
Basilu Glodean
preot gr.-or. în Ardeu,
Erdőfalva u. p. Aigyogy

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș
specialist în boale de femei și specialist în morburii de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordonează dela 8-10 pentru boala de femei, dela 2-5 pentru morburii de dinți. (737) 19-20

Cele mai desăvirșite
Legături de vătămătură

cunt cele ces. și reg. privilegiate cu polette pneumatice de gumi.

Legători de pntece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din jos a pntecelui, și contra foalelui afirmător.

Gummi clorap pentru vine umlate.

Picioare și mâni măiestrite potați (tăiași).

Mașini ortopedice pentru amblat și spriginit.

Corsete artificiale și spiginitoare.

Ținătoare oblu pentru copii și fete crescute strimb precum și ori-ce articoli de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Cel mai nou catalog ilustrat cu 3000 chipuri, și instrucție de întrebuintare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiată de bandage (legători) și de articoli higienici de gummi: (773) 12-

I. Keleti, Budapest, IV. Prov. Koronahegy u. 17

Doi învățăcei

să primesc în atelierul de ferărie a subscrierului. Condițiile mai de-aproape a să cere la subscrierul:

Lazar Radu
m. ferar, în Bintiși
(960) 3-5 (Benczencz, p. Szászváros).

Milioane
de înși folosesc contra

TUSEL,

răgușelei, catharului, îmbălaril, tusei măgărești și cu zgîrciuri:

KAISER-Caramell-pectorale,

cu marca „S brazii”.

6100 de atestate autenticate prin notar public, venite dela medici și privați, așeferesc succesul sigur. Sunt bomboane extrem de prețioase și cu bun gust. Să capătă în pachet de 20 fil., de 40 fil. și doza de 60 fileri la farmaciile

CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS ” ”
(732) 20-24

AVIZ!

Pentru poporul din jurul Vêrșetului.

Fraților țărani români din jurul Vêrșetului, le aduc la cunoștință, că prăvălia lui **Florea Schiopu** din **Vîrșeț**, am cumpărat-o subscrierul! Prin aceasta mi-am dat toată truda, ca vechea prăvălie românească să rămână tot în mână românească! Am crezut prin aceasta că slujesc întru citva pe frații mei Români, dindu-le prilejiu, ca cele trebuincioase de ale casei, să și-le cumpere dela un Român, care încă conlucrează prin cît îi stă în putere la binele și înaintarea neamului românesc!

Dau drept aceea de știre fraților țărani români, că la mine să găsește de vinzare în prețuri foarte ieftine: Zăhar, orez, tot felul de oleiuri, întărele, cafea, poame, mac, luminări pentru biserică, petrolu, peatră vinată, ceară de oltoit, rafla, perii de vâruit, fârburi, făină de toată calitatea, târițe, serărie albă și roșie, asemenea și gazete românești și altele.

Toate acestea pot să le capete frații țărani la mine, poate mai bune, mai estine și cu dreaptă măsură, ca la un om de o credință cu ei, — dar de sigur mai bine ca la cutari streini.

Cu drept cuvînt deci aștept binevoitorul sprigin al fraților Români din jur, și i rog să binevolască a nu mă trece cu vederea cînd vin la oraș!

Cu simă

Ilie Vasilie Sabota,
comerciu mixt și librărie românească
la „Crucea de aur”
în Vêrșeț — Versecz.

(969) 1-3

La Héjasfalva,

lîngă Sighișoara, e de arîndat ori de vindut

o moșie

de 112 jugăre catastrale, loc minunat, comasat, de 25 ani e folosit ca pășune la oi. Informații dă proprietarul:

Orbok Lajos
proprietar în Mediaș
(Medgyes, Járásbíróságán).

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mână întie, — îmi face cu puțință a pune în vinzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lîngă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 70 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 41-50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

VINURI

vechi și noi — de vindut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), **PETRU BENEĂ**, căci Vă trimite numai **vinuri bune, curate** și pe lîngă prețurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fil., Rizling 86 fil.,

Roșu 1 cor. Siller 84 fil.
Carbenet 1 cor. 10 fil.

Vinuri noi: Alb 64 fil., Șiller 66 fil., Rizling 68 fil.

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.
Rachle de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumutez pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii. 5-20
Világos, (Arad. m.)

Cheag

fluid de rînză, garantat curat să capătă numai la „Severineana”, societate comercială pe acții în Karánsebes.

Fund. în a. 1878! Mijloc excelent, renumit și plăcut, Veritabila alifie-Centifolia

Intrece ori-ce medicament de casă. Puterea și efectul:

Impiedecă și facețeză învenimarea singelui. Ori-ce operație devine de prisos. Folositoare mamelor oari lăp'eașă. Are efect excelent și sigur la orban și toate boalele înveshite, la picioare rănite ai crepate, la rani, — umflături de picioare, — rani provenite din slăbie, din împunsături, din împușcare și la zdroburi, îndepărtează corpuri streine și anume: sticlă, oase, praf, saltru, spin, etc., la tofelul de umflături, buboale, carne sălbatică, carbunculus, puroate, precum și la boale de ras, — vermuleți sau putrezire, — la bătăuri, la ori-ce rani provenite din arsură, degerătură, boale provenite din boale îndelungate, umflături de gît, umflături de sînge, scurgerea urechilor și la opărirea pielii copiilor, etc. — Comande mai mici decît 2 cutii nu să expediază. Trimiterea se face cu rambursă, ori contra trimiterci înainte a banilor. 2 tegle costă 3 cor. 60 fil.

— La comande mai mari se acordă rabat considerabil. — In Badapesta de vinzare la: farmacia **Török József** și la ambreaso farmaci. In cantitate mai mare de vinzare la drogheriele **Thalhammer Seif, Kochmetzler** și **Radanovits Testeórek** in Badapesta. — Vădo nu este deposit, comandăm dela:

Farm. „Ingerul păzitor” alui **THIERRY A.** in Pregrada (I. Rohitsh-Sauerbrunn)

Allein echter Balsam aus der Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsh-Sauerbrunn.

In general cunoscut ca unteul balsam veritabil, o sticlă familliară de 12/2 sau 6/1 sau 1, — costă 5 cor. 60 fileri.

(965) 2-12 I.

AVIZ!

Celera, în cazuri triste de moarte, au trebuință a cumpăra *coșuri, cruci, etc.* simple și împodobite, la subscrisul: la află mai ești ca ori-unde!

Un coșciug, care s'a vândut până acum cu 25 fl. îl vind cu numai 18 fl.

Reg pentru binevoiterul sprigin

Cu toată stima:

Dumitru Martin
măestru măsar în Orăștie.

Strada Cetății Nr. 15 (Casa proprie)

Lîngă casa orașului.

(921) 5—

Prăvălie!

Local frumos și încăpător de prăvălie, este de închiriat în Brad (comit. Hunedoarei) în locul cel mai de frunte din piața principală!

De acest local să mai ține o magazie mare și 3 pivnițe bune.

Să recomandă cu toată căldura în atențiunea negustorilor români.

Informațiuni la proprietarul casei: Banca „Crisana” din Brad.

(932) 3—4

Grădină, pământ și viie de vânzare.

— Înștiințare —

Subscrisul aduc la cunoștință, că vind din mână liberă:

1. O grădină mare de pomi (circa 5 jugăre) lîngă rîu, situată în strada Ciorogariilor, (Schustergasse) din Orăștie, plantată cu pomi nobili (circa 1000 pomi).

Pe acelaș loc să află o casă cu două odăi, culină, cămară și pivniță, — șură și șopron.

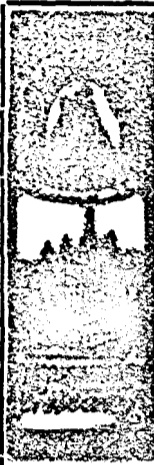
2. În apropierea imediată de gara din loc (lîngă birtul Haltrich), vind circa 1 jugăr de loc sămănat cu lăternă și magazinul de petrol.

3. O vie situată sub Holumb.

4. Pe hotarul Comunei Căstău (lîngă drumul țării) vind circa 7 jugăre pământ, pe care să află o țiglară bine arangiată.

Firma C. Dahinten, Urmașu

(950) 3—3 Orăștie — Szászváros

Picăturile de stomac alui BRADY

naute: Picăturile Maria Zell, mai mult ca de 30 ani așa s'au valorat că un pot lipsi din nici o casă. Efect neajuns la conturbări de mistuire, la arderi de stomac, infundare, zgîrciuri de cap și rîșă, amețeli, neșomn, colică, anemie etc.

Să capătă în toate apotecele. O sticlă mare cor. 1-60 mică 90 fl.; 6 sticle mici 5 cor. 80 fl. 3 mari 5-30. Primind banii, să trimt franco, prin:

Apoteca K. BRADY

la „Reg. Ung.” în Viena, I. Fleischmarkt, 2. Depot 5

Atenți la marcă care e: St. Fecioara de Maria-Zell; pachetare roză și subscrierea de pe chipul de alături.

(962) 5—22.

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — prăjituri și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abraham Manó

(572) 41—

Orăștie (Szászváros).

(588) 38—

Nu cumpărați sămînțe dintr'alt loc

decit dela

MAGAZINUL AGRICOL

(Propr. C. BAILĂ & Comp.), în Sebașul-săsesc (Szászsebe).

Sămînță garantată de trifoiu, lucernă, de napi, de nutret, de varză (curechiu) și tot felul de legumi și flori de primăvară, griu orz, ovăs și măzeriche pentru sămănat. — Din toate sămînțele ținem numai soiurile cele mai bune!

Cereți preț-curent!

Făinuri excelente, tărițe și tot felul de cereale!

Dn gros & en detail.

(958) 3—3

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =

ORĂȘTIE—SZÁSZVAROS

Strada Beriiului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cit și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelininare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, platforme, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilpe, etc.

Interesii sunt rugați a să adresa cu încredere firmel, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

5—10
(939)

Magazinul de lemn și scînduri C. BAICU în Orăștie.

AVIZ!

Aduc la cunoștință onoratului public din Orăștie și jur, că cumpărînd mai multe zeci de vagoane de material bun, cu un preț favorabil, am scăzut, leznit, prețurile, atît la lemn cioplit, cit și la scînduri și laturi, încît le vind mai ieftin ca ori-unde și ca ori-cine!

Mai am în depozit țigla de Zsombolya, Kolarit, trestie, țoment, cuie, și alte ce-s de lipsă la edificări!

(961) 3—3

Magazinul C. BAICU.

Am onoare a înștiința onoratul public, că din 15 Martie a. c. am puse în circulațiune o bere nouă sub marca

„Siebenbürger Urbräu“

(vechea bere transilvană)

care poate concura cu ori-care bere externă și corăspunde gustului cel mai distins.

Să află de vânzare în toate birturile și prăvăliile unde se vor vedea placatele mele cu inscripția: „Siebenbürger Urbräu“.

Depozit: la dl George Oprean în ORĂȘTIE (Szászváros).

(967) 2—5

Rudolf Habermann

proprietarul fabricel de bere, Sibiu — Nagyszeben.

Siebenbürger Urbräu!

Siebenbürger Urbräu!